

A. Az Ukrajnából érkező gyermekek társas kapcsolatainak támogatása új környezetükben

Cél: Útmutatás az Ukrajnából Magyarországra érkező gyerekek támogatásához a helyi gyermekekkel és felnőttekkel való kapcsolatteremtésben

Az Ukrajnából érkező gyerekek hirtelen ismeretlen környezetben találják magukat egy olyan helyen, amelyre nem készültek fel. Társas kapcsolataik az új környezetben, ahol letelepednek, még ha csak ideiglenesen is, a gyermekekkel, pedagógusokkal és más felnőttekkel történő érintkezést jelenti. Ez azzal jár, hogy az új nyelvi környezetben nyelvi tudatosságuk és nyelvi készségeik változni fognak a szóbeli kommunikáció során.

A pedagógusok és az önkéntesek a **folyamat kezdetén** az alábbi néhány alapvető gesztussal segíthetik a gyerekek alkalmazkodását új társas kapcsolataik kialakítása kezdetén:

- kezdeményezzék a kommunikációt, és kérjék őket, hogy kommunikáljanak Önökkel egy olyan nyelven, amelyet valamennyire ismernek, és amelyről úgy gondolják, hogy Ön és mások, akikkel beszélnek, megérthetik
- tanítsanak meg nekik néhány alapvető üdvözlő, segítséget kérő kifejezést (pl. „jó napot” „szia”, „elnevezést”, „kérem”, „köszönöm” stb.)
- mondják el nekik, hogy teljesen rendben van, ha:
 - két vagy akár több különböző nyelvből vett kifejezésekkel közlik azt, amit akarnak,
 - nemverbális eszközöket használnak, például kézmozdulatokat és a testbeszéd egyéb eszközeit, vagy képeket mutatnak okostelefonon stb. hogy így értessék meg magukat,
 - fordító alkalmazásokkal fordítják le a fontos szavakat, ha van okostelefonjuk,
 - szükség esetén segítséget kérnek egy másik gyermektől vagy egy felnőttől, aki közvetíthet,
 - egyértelműen jelzik, ha valamit nem értenek, és megkérlik a beszélgető partnert, hogy ismétlje meg, amit mondott.

Mivel ezek az alapvető szóbeli kommunikációs formák meglehetősen rutinszerűek és kiszámíthatóak, és csak korlátozott nyelvi erőforrásokat igényelnek, elsajátításuk nagyon hasznos olyan alapvető kommunikációs helyzetben, mint a köszönés, a kortárs gyermekekkel történő egyszerű társalgás az iskolában vagy a lakóhely környezetében, vásárlás, vagy egyszerű kérdések megfogalmazása. Ezekben a kommunikációs helyzetekben a felmerülő nehézségek valószínűleg főként abból fakadnak, hogy a gyermek nem igazán ismeri a megfelelő szavakat, kifejezéseket vagy azt, hogy hogyan kommunikáljon az új országban. Például problémát jelenthet neki a szavak, így a helynevek és személynevek kiejtése (ezek gyakran előfordulnak az utcanevekben), nehézséget okozhat az utcanévtáblák és feliratok megértése stb. Ezek egyszerű nyelvi – de nem személyes – félreértésekhez vezethetnek.

Néhány hét vagy hónap elteltével a gyerekek nyelvtudása valószínűleg olyan szintet ér el, hogy személyesebb és érdekesebb témákról is tudnak majd beszélgetni, és ez másfajta nyelvi nehézségekhez, félreértésekhez, értési problémához vezethet a beszélők között:

- Előfordulhat, hogy a gyermek szándékait nem értik teljesen.
- Előfordulhat, hogy bizonyos arckifejezéseket vagy kézmozdulatokat félreértelmeznek.
- Lehet, hogy a gyermek még
 - nem érti a társas érintkezés „szabályait” az új környezetben, például hogyan szólíthat meg embereket, hogyan lehet valakit udvariasan félbeszakítani stb.

- nem érti a mások által használt bevett fordulatok jelentését, például az olyan magyar kifejezéseket, mint „viccelsz?”, „nem az én hibám”, „elegem van” stb.
- nem tudja, hogyan kell udvariasan kérni valamit, udvariasan visszautasítani, segítséget kérni stb.

Az Ukrajnából érkező gyerekekkel való kommunikáció során felmerülő nehézségek kezelését nagyban segíti, ha a fogadó fél egyértelművé teszi, hogy a tanulási környezet biztonságos tér, ahol mindenki szabadon kifejezheti magát. Ez azt jelenti, hogy mindenkivel szemben elvárás, hogy legyen nyitott és tanúsítson tiszteletet mások iránt, és legyen tisztában azzal, hogy a különbségek, beleértve a nyelvi képességekben mutatkozó különbségeket is természetesek, és türelemmel valamint segítséggel leküzdhetőek.